

VERSEK AZ ÁLLHATATOSSÁGRÓL

BRASNYÓ ISTVÁN

FÖLÖTTE

Egy csillag, mely kíséri ablakom.
Ablakom,
mely a város többi ablakai közül
kiszakadva végigszánt
a sötét égi hon
tetemes tarlói közt.
Az üveg lapjából
fecskék pattannak ki nyilazva,
és mind följebb csapnak
afelé a fényes csillag felé, mely
ablakom kíséri.
Soha, soha nem éri fel szárnyuk,
hogy miért, hisz
reggelre már az ablakban ülnek
és elégedettek:
elmúlt az éjszaka.

KÖNYV

Kinek volt szándékában, hogy
átnézzen a hegyen,
hogy pillantása
a héják tanyáira csapjon,
mérföldekkel túl a
meredek falán.
Itt az útjelző tábla, akár
egy elszenesedett kar,
hangyák bolyába döfve
szikes rétre mutat:
a rétet délben is hajnali köd lepi.
Megszűnik errefelé az út,
elszóródik,
s nem tudhatni
fölfelé vezet-e
vagy lefelé,
vagy csak a rét széléig számítják
s ott vége.

Ott mindenki leül,
körbe ülnek, tar ágakat vetve
a tűzbe, ki-ki
a saját botját,
amit friss hajtásról vágott,
nehéz ruháját, batyuját, kivéve
a kést, a kenyeret.
Mindenki
a tűz köré ül,
ahol már sokan ülnek,
régől fogva,
mozdulatlanul.

S Z I G E T

Gépekkal szemben.
A távolsággal szemben.
Egy korbáccsal.
Szilárdsága szemedből mindenik súllyal.
Buborék száll benne:
fölfelé,
örökké fölfelé:
partig, kitárulni
— vissza se nézve.
Mélyén ebek tépik láncukat.
A gyűrű hurka
ujjunkra szorul, míg
harangja kongat s míg
a buborék száll:
fölfelé,
örökké fölfelé:
eltömni hatalmas lékjét.
Gépekkal szemben és
a távolsággal szemben.
Egy korbáccsal, mely
halfejére csap és gömbjébe zárul
kígyóként, mint a víz virágzó karéja,
ahol mindig másról és
másról folyik
a szó és a beszéd.

E R D Ő

Szalag a bozót tövisein,
egy papiros
gombák repedő porzói alatt,
s odébb a szarvasok
estelente
a víznek szegzik agancsukat.
Szikár körmű nyomok az
erdő igazi korából,
mikor a halmok hátán
még pucéran rezgett
a dél;

perzselő formái
kitapinthatóbbak voltak.
Ahogy ma
egy indát szakajtasz,
vagy egy rovarra lecsapsz,
ösztönösen,
kinyújtott mutató- és
középső ujjal.
A zöld fény szemednek ugrik,
elkeseredetten, kifent
karmokkal: te védekezel,
újságot emelsz a szemed elé,
és gondolatban
pontosan megcélzod azt az
ádáz levelet,
mely sehogy sem hagy
nyugtot állandó
kalimpálásával:
majd izmaid megfeszítéd és
lélegzetfojtva
megrántod a ravaszt:
rengeteg sok levél hullik
a lábad elé — és
elszorul a szíved.

V Á L T O Z A T

Aki rendelkezik valamivel
és aki
nem rendelkezik semmivel.
Aki kiadja a lelkét és
aki nem adja ki.
Ma reggel
egy ember szaladt lenn
az utcán
(kora reggel, még
mindenki aludt, csak itt-ott
gyújtogatták a lámpákat és
papucsos férfiak pipiskedtek
az ablakokban)
s amerre szaladt,
bevérezte az úttestet;
cipője alatt
lépésről lépésre élesen
csikorgott a homok.
A nap felé futott, hallottuk
zihálását is — sokan
elcsodálkoztak ezen és elhülve
feleségüket — a fiatalabbak
apjukat, anyjukat — szólogatták
„gyere csak mama nézd nézd
szegényt”.
Nagyon sajnáltuk, de
nem segíthettünk,
különben is elég gyorsan futott,
s az utca itt nyílegyenes

kelet—nyugat irányban:
a nap reggel az egyik végén kel
és lenyugszik este
a másik végén
menetrendszerű pontossággal,
És futott,
piros csíkkal választva el bennünket
szemközti szomszédainktól;
és húzta maga után a vérét,
hallottuk a zihálását is.
Úgy tűnt nekünk,
hogy ez az utca egyenesen
az égig vezet,
vagy legalább jó magasra,
arra a nap irányában
és csak ott ér véget és
onnan jó nagyot lehet ugorni.
S mikor már csak egy kisiút láttunk,
aki hosszú,
piros szalagot húz maga után,
de közben már nagyon elfáradt
és mi is untuk,
gyűlölködő pillantásokat vetettünk
a szemközti ablakokra
a vércsík miatt, ami
szembeállított bennünket.
Aztán ki-ki visszahúzódott a konyhájába
és meggyújtotta
a gázt,
tejet forralt,
s mi még külön igen mélységesen
sajnálkoztunk egy ideig
„biztosan valami rosszat tett
kár az emberért
de mi nem tehetünk semmit ilyen
a világ
van aki rendelkezik valamivel
és van aki
nem rendelkezik semmivel
manapság a pénzért
a legdivatosabb meghalni”
mondtuk, és szótlanul ültünk aztán,
majd hozzáláttunk
a reggelihez.

T U D Á S

Kételkedni abban,
hogy ez a világ mindent magába zárna
és hogy érthetőbbé tenne
valamit —
Melegen afelől érdeklődni:
kik azok, akik
az értelem rekordját
e pillanattól számítva tartják,

mámorosan,
valahogy úgy, miképp
egy fekete vadász, harcos és
családfenntartó
mámorosan és magasba emelve
vértől gőzölgő, frissen
elejtett vadat víz
kunyhója felé.
Kétkedni abban,
hogy ez a világ mindent magába zárna
és hogy érthetőbbé tenne
valamit;
kétségtelen, hogy létezik ezenfelül
valami egyéb is,
valami lényegesebb,
amiről eddig még fogalmunk sincs.

ORSZÁGÚT

Egy éjjel és
egy nap utaztam.
Értsék meg, kérem, hogy
nem is oly kis dolog
egy éjt és
egy napot
talpon állva eltölteni;
gyalogolni még kellemetlenebb a lovas
és ökrös fogatok után.
Mikor Ausztriát
1913-ban,
34 éves koromban bejártam
— csupán a kíváncsiság hajtott
várostól városig:
két álló hónapon át
az út menti fák s
kertek
gyümölcssein éltem
(persze nyár volt,
nyár a szénapajtákban
és a kegyetlen ég alatt).
Nagyon ízlett
a barna osztrák sör, hisz olcsón
csapolták fél-, egy- és
kétliteres korsókban;
de aztán elfogyott a pénzem:
elvesztettem,
ellopták,
nem is tudnám már megmondani —
szébbet attól már
sohasem látok én.
Ahogy a fenyvesek páráiban
a hold lenyugszik.
A harmatos legelők ölyvei
biztosak, nyugodtak,
kései röptük után ítélve,
és az embernek oly érzése támad:

GYULAI LÍVIUS

Illusztráció

ezek a legszebb madarak,
a hűvös reggelt megelőzők.
Azóta négyszer cseréltem már
hazát —
mindahányszor megfogadtam:
ez az utolsó;
pedig oda szerettem volna menni
mindig.

K Ö R T E F A

Kétágú villája a
felhőkbe szúr és hálót vet
a halaknak egy
délteni alkonyatban
még a zápor
és a vihar előtt;
mielőtt az ég hálója
alázuhanna
sűrű, áthatolhatatlan tüskékkel.
Így,
és fenn az a fészek,
az a száraz ág s
alatta a rózse
az árpa meztelen rendjei közt.
Szarkaláb és tövis
az árnyékkal összeakad,
összetapad
rendíthetetlen egységgé
abban az árnyékban amit
a körtefa vet,
hálót vet a halaknak
villámok repedő ékjében.
Így,
ágain délibáb és szivárvány,
és sarlók és kötelek:
alatta száll a hajó.
Két perc íve közén old
és szít tüzet,
fekszik le a napnak
és a nappal hál —
a nap hangyáival fut
törzsén, repedésen, sötét kéregben.
Ott áll az ajtómban és
ott áll bennem és az első
esőcsepp homlokomra hull, —
vigyáz a körtefa,
a rózse, a sarló, a hajó:
ha a falak omlanak,
ott áll bennem és tartja
a falakat;
ha nyúl riad netán,
levelei zizzenését érzem
erében,
vagy a sárga gyökerek alján
egy csontot.

MONOLÓG

Nagyon rövid életű volt
a száraz időjárás:
mindössze négyszer ébredtem
napsütötte reggelre.
Rengeteg esővel és viharos
őszi széllel kellett megküzdenem,
míg a lankásra értem,
ahol a szénégetőket
utoljára látták.
Mondhatom, kemény volt az idő,
derekasan lépdeltem
hegynek fel, hegynek alá:
késői ugarok érc-színe csendült
a szememben,
fáradt voltam és legszívesebben
ottmaradok embernyi göröngynek
abban a rengetegben,
ha nem mar eső, ha szakállamat
nem kuszálja köd,
mely szitált, szitált, minden
védett helyet elborítva:
ringott az ég alatt a füst,
a fények már
a messzi magasban elhaltak.
Tíz lépésnyire szűkült
körütem a horizont, —
akivel csak találkoztam,
nem láthattam soha
az arcát,
ő sem az enyémet,
így nyugton hagytuk egymást.
Körütem meleg és áporodott levegőjű
szobák kalitkái függtek
a hegyek falán:
tökéletesen ismeretlen emberek otthonai,
akik gyermekeiknek estéenként
mély tányérokba
gőzölgő levest osztanak,
mikor a kamrába még gondosan
elzárták a jöltartott állatokat.
Ekképp értem el a lankást,
ahol a szénégetőket
utoljára látták;
meglehetősen sok időt fektettem
az útba, de kár volt a gőzért:
a szénégetők a lápon túlra
mentek, már rég,
könnyű, evezős csónakjaikkal,
bedöntött oldalú kemencéket és
letaposott füvet hagyva csak
maguk után...
álltam a láb szélén és arra

gondoltam: mily könnyű lenne,
mily nagyon könnyű a dolgom
ha most hal vagyok,
és milyen nehéz is egyben:
néhány ugrással átúsznám a lápot,
de szénégető — jaj,
sohasem lehetnék úgy.